

บทความวิจัย

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน
เพื่อส่งเสริมทักษะสอนการอ่าน เขียนและคิดวิเคราะห์ภาษาไทยระดับประถมศึกษา
ในกรุงเทพมหานคร

THE DEVELOPMENT OF ACTIVITY PACKAGE USING FOLK LITERATURE-BASED
TO ENHANCE THAI LANGUAGE TEACHING SKILLS IN READING,
WRITING AND ANALYTICAL THINKING FOR PRIMARY EDUCATION IN BANGKOK

ปรัชญา ไจภักดี*

วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Pratchaya Jaipukdee*

College of Teacher Education, Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

*E-mail: peterpope2015@gmail.com

Received: 06-03-2024

Revised: 10-03-2024

Accepted: 07-08-2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยที่ใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน 2) ประเมินผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยที่ใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ในด้านทักษะการสอนอ่าน เขียน และคิดวิเคราะห์ของครู และด้านทักษะการอ่าน เขียน และคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนภาษาไทยพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร ระดับประถมศึกษา โดยไม่แยกสังกัด ที่ผ่านการพัฒนาและยินดียินดีรับการนิเทศติดตาม 12 คน และนักเรียนระดับประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ได้มาด้วยการสุ่มอย่างง่าย 360 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมินแผนการสอน แบบประเมินทักษะการสอน แบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการพัฒนาชุดกิจกรรม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 2) การประเมินผลการใช้ชุดกิจกรรมของครู ที่ได้รับการพัฒนา มีแผนการสอนดีกว่าก่อนการพัฒนา ($\bar{X} = 3.32$, S.D. = 0.41) กับ ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.44) และมีทักษะการสอนดีกว่าก่อนการพัฒนา ($\bar{X} = 3.26$, S.D. = 0.42) กับ ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.37) และการประเมินผล

ทักษะการอ่าน เขียน และคิดวิเคราะห์ผู้เรียน เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน (Pretest) และหลังเรียน (Posttest) และคำนวณโดยใช้สถิติทดสอบ t-test พบว่าหลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ทักษะสอนการอ่าน เขียน และคิดวิเคราะห์ ประถมศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) develop a folk literature-based activity package for Thai language instruction, and 2) assess the effectiveness of this activity package on Thai language teachers' teaching skills in reading, writing, and analytical thinking, as well as on learners' skills in these areas. The sample consisted of 12 teachers who teach basic Thai language at the primary education level in Bangkok, regardless of their affiliation, who were willing to receive supervision and follow-up, and 360 primary education students in Bangkok selected through simple random sampling. The research instruments included lesson plan evaluation forms, teaching skills evaluation forms, pretests, and posttests. The data were analyzed using mean and standard deviation.

The research findings indicated that: 1) the developed activity package had an appropriateness value at the highest level and met the efficiency criteria of 80/80, 2) the assessment of the teachers' use of the activity package showed improvements in lesson plans, with pre-experiment scores ($\bar{X} = 3.32$, S.D. = 0.41) and post-experiment scores ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.44). Similarly, teaching skills improved from pre-experiment scores ($\bar{X} = 3.26$, S.D. = 0.42) to post-experiment scores ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.37). Lastly, the assessment of learners' skills in reading, writing, and analytical thinking revealed that posttest scores were significantly higher than pretest scores, with a statistical significance level of $p < .05$.

Keywords: Activity Package, Folk Literature-Based, Teaching Skills in Reading, Writing, and Analytical Thinking, Primary Education

บทนำ

“การอ่าน” เป็นทักษะสำคัญในชีวิตมนุษย์ เพราะการอ่านทำให้รับรู้ข่าวสารหรือข้อมูลต่าง ๆ ทั่วโลก เกิดการเพิ่มพูนสติปัญญาให้เป็นผู้มีความรู้และความสามารถที่จะพัฒนาร่วมกับทักษะอื่น ๆ แล้วนำไปปรับหรือประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคมได้เป็นอย่างดี ยังมีทักษะการคิดที่จำเป็นต่อการพัฒนาสติปัญญาการเรียนรู้ ครูผู้สอนจำเป็นต้องศึกษา สร้างสรรค์วิธีการหรือเทคนิคที่สามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แก้ปัญหาและเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นพัฒนาการอ่านและพัฒนาการคิดไปพร้อม ๆ กับการพัฒนาบุคลิกภาพ จากการแถลงข่าวผลการประเมิน PISA 2022 พบว่านักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยด้านการอ่าน 379 คะแนน ซึ่งเมื่อเทียบกับ PISA 2018 พบว่าคะแนนเฉลี่ยของประเทศไทยด้านนี้ลดลง ซึ่งด้านการอ่าน มีคะแนนเฉลี่ยลดลง 14 คะแนน ทั้งนี้ผลการประเมินของประเทศไทยตั้งแต่ PISA 2000 จนถึง PISA 2022 พบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านการอ่านนี้ยังคงมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง (Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology, 2023) เมื่อนักเรียนประสบปัญหาการอ่าน ย่อมส่งผลต่อการเขียนและการคิดตามมา (National Reading Panel, 2000) นักเรียนในสถานศึกษาส่วนมาก นอกจากจะอ่านหนังสือไม่คล่อง เขียนไม่ถูกแล้ว ยังไม่สามารถคิดวิเคราะห์ โจทย์ปัญหาต่าง ๆ ในระดับที่ซับซ้อนได้ นอกจากนี้ครูผู้สอนหลายท่านยังประสบปัญหาในการสอน เพราะสื่อที่ขาดแคลน ประกอบกับเนื้อหาในแบบเรียนค่อนข้างไกลจากตัวนักเรียน ไม่น่าสนใจ

Worakamin et al. (2016) กล่าวว่า นักเรียนไทยมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับที่ต่ำมาก แม้ว่าจะมีการประเมินผลการเรียนในโรงเรียนอย่างเข้มข้น แต่ระดับการคิดวิเคราะห์แปรผกผันกับเกรดเฉลี่ย แสดงถึงการไม่บรรลุวัตถุประสงค์ด้านการเรียนการสอนคิดวิเคราะห์ หรือการวัดผล การคิดวิเคราะห์ในโรงเรียนอาจไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ Sukwan et al. (2016) ได้สะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็กให้ปรับตัวตามไป ขณะเดียวกันก็ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยเช่นกัน โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ส่วนหนึ่งเป็นปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้เด็กนักเรียน ดังนั้นเพื่อการพัฒนาภาษาไทยให้มีคุณภาพ จึงจำเป็นต้องมีวิธีสอนที่สนับสนุนให้สามารถสอนอ่าน เขียนและคิดวิเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การแก้ปัญหาการอ่าน เขียนและคิดวิเคราะห์ด้วยวิธีการสอนนั้น เป็นเรื่องเร่งด่วนและสำคัญ ทั้งยังต้องฝึกฝนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ จึงจะเกิดเป็นทักษะการสื่อสารที่ดีได้ การสร้างสรรค์และพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาผู้เรียนได้นั้น ต้องเป็นชุดสื่อการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาความรู้ของผู้เรียนด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ซึ่งประกอบด้วยวัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ หรือวัสดุอื่นใดที่จำเป็นต้องใช้ร่วมกับการทำกิจกรรมนั้น ๆ และการประเมินผล ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อาจเป็นหนึ่งในการพัฒนาผู้เรียนทั้งในหรือนอกห้องเรียนก็ได้ ดังนั้นชุดกิจกรรมการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องมีเนื้อหาที่เหมาะสม มีจุดประสงค์ชัดเจน และไม่ควรเป็นเรื่องที่ห่างไกลจากผู้เรียน จากงานวิจัย Lee & Smith (2020) and Taylor & Clark (2021) พบว่า การนำวรรณกรรมท้องถิ่นที่เป็นเรื่องราวหรือความรู้ของผู้คนในท้องถิ่น จากรุ่นสู่รุ่นทั้งที่มีการบันทึกด้วยภาษาถิ่นก็ดี หรือไม่ได้บันทึกไว้จากบรรพชนก็ได้ มาเป็นฐานในการสร้างสรรค์ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยนั้น สามารถแก้ไขปัญหการสอนอ่าน เขียนและคิดวิเคราะห์ของนักเรียนได้ดี อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนซึ่งส่งผลโดยตรงต่อทักษะการอ่าน เขียนและคิดวิเคราะห์ของนักเรียน นอกจากนี้จะได้รับการฝึกฝนทักษะที่หลากหลายจากชุดกิจกรรมการเรียนรู้แล้วครูผู้สอนจะเกิดความเข้าใจและรู้จักเรื่องราวต่าง ๆ ในชุมชน สามารถดำรงชีวิตในสังคมท้องถิ่นได้อย่างไม่แปลกแยก ตลอดจนซาบซึ้งถึงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษจากวรรณกรรมท้องถิ่น รวมทั้งยังสามารถค้นคว้าเพิ่มเติมในเรื่องเกร็ดต่าง ๆ ที่หลงเหลือหรือคงเค้าร่องรอยในวรรณกรรมท้องถิ่นเพื่อประกอบการอธิบายหรือการสอนรายวิชาภาษาไทยได้ดียิ่งขึ้น ส่วนประโยชน์ที่มีต่อผู้เรียนนั้น นอกจากจะสามารถนำเนื้อหาในวรรณกรรมท้องถิ่นมาบูรณาการฝึกทักษะการอ่าน เขียนและคิดวิเคราะห์แล้วยังกระตุ้นนักเรียนให้เกิดความรู้ สนใจและรู้จักท้องถิ่นของตนเอง เกิดความภาคภูมิใจในความเป็น “เรา” ของท้องถิ่น (Homfung, 2016) สอดคล้องกับ Wongchai et al. (2017) กล่าวว่า วรรณกรรมท้องถิ่นช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจของนักเรียนให้เกิดความสนุกสนานในระหว่างการจัดการเรียน

การสอน Noonak (2011) กล่าวว่า ครูผู้สอนภาษาไทยมักนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ประเภทนิทานพื้นบ้าน มาเป็นสื่อการสอนสำคัญในการสอนคติธรรมหรือสอนในสาระวรรณคดีและวรรณกรรมมากกว่าสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ดังนั้นการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะสอนการอ่าน เขียนและคิดวิเคราะห์ภาษาไทยระดับประถมศึกษา จะส่งผลต่อการพัฒนาเยาวชนในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการอ่าน เขียนและการคิดวิเคราะห์ตามลำดับ ทักษะดังกล่าวทำให้นักเรียนเข้าใจในองค์ความรู้ที่ได้รับ และเป็นการติเตียนทางปัญญาที่เข้มแข็งให้กับตัว การอ่าน เขียนและการคิดวิเคราะห์ จึงมีความสัมพันธ์และสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนั้นหากนักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะเหล่านี้ ย่อมส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถในการศึกษาหาความรู้ในระดับที่สูงขึ้นจากปัญหาในพื้นที่และความสำคัญดังกล่าวในข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำเนื้อหาในท้องถิ่นนั้น มาประยุกต์ให้มีเนื้อหาที่เหมาะสมกับช่วงวัย สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สร้างเป็นชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน เขียนและคิดวิเคราะห์โดยคาดหวังว่าจะพัฒนาทักษะการสอนของนักศึกษาครูภาษาไทยได้อย่างยั่งยืน และยังประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียนเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยที่ใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน
2. เพื่อประเมินผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยที่ใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานในด้านทักษะการสอนอ่าน เขียนและคิดวิเคราะห์ของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา

ในกรุงเทพมหานคร และด้านทักษะการอ่าน เขียน และคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนภาษาไทยระดับประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

บททวนแนวคิด

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษามีดังต่อไปนี้

1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นชุดสื่อการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาความรู้ของผู้เรียนด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ประกอบด้วยเนื้อหา วัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ หรืออาจจะเป็นวัสดุอื่นใดที่ต้องใช้ร่วมกับการทำกิจกรรมนั้น ๆ อาจใช้ นอกห้องเรียนก็ได้ และใช้เป็นสื่อได้ตลอดเวลา ตามต้องการ ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์จากข้อมูล ที่หลากหลายแล้วสังเคราะห์เป็นขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 เลือกหัวข้อและเนื้อหา ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ เนื้อหา ขั้นที่ 3 กำหนดจุดประสงค์ของการเรียนรู้ ขั้นที่ 4 สร้างแบบทดสอบ ขั้นที่ 5 ผลิชุดกิจกรรม การเรียนรู้ ขั้นที่ 6 วางแผนการใช้ชุดกิจกรรม การเรียนรู้ ขั้นที่ 7 หาค่าประสิทธิภาพ ซึ่งเป็น ขั้นตอนการทดสอบประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม และการตั้งเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม ซึ่งการพัฒนาชุดกิจกรรม จะประเมินผลพฤติกรรม ผู้เรียน 2 ประเภท คือ พฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) และพฤติกรรม (ผลลัพธ์) E_1/E_2 และทำการทดสอบประสิทธิภาพแบบ 1:100 (หรือภาคสนาม) คือทดลองกับนักเรียน 30 คน คณะผู้เรียนทั้งเก่ง ปานกลาง และอ่อน โดยตั้งเกณฑ์ ประสิทธิภาพไว้ที่เกณฑ์ 80/80 (Promwong, 2013)

2) การจัดการเรียนรู้ที่ใช้วรรณกรรม ท่องถิ่นเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

เน้นการนำวรรณกรรมท้องถิ่นมาเป็นเนื้อหาหลัก ในการสอน มีกระบวนการดังนี้ 1) เก็บและรวบรวม ข้อมูลวรรณกรรมท้องถิ่นที่ได้จากศึกษาเอกสาร ทั้งขั้นต้น (Primary Data) กับเอกสารชั้นรอง (Secondary Data) การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-dept Interviews) และการสังเกตการณ์ แบบมีส่วนร่วม (Puangsomjit, 2017) 2) ตรวจสอบ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ด้วยวิธีการแบบสามเส้า (Data Triangulation) (Chantawanich, 2020) 3) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการเปรียบเทียบข้อมูล (Constant Comparison) ทั้งข้อมูลเชิงสถิติ และข้อมูลเอกสารมาเปรียบเทียบ 4) นำข้อมูล จากการวิเคราะห์มาสร้างและพัฒนาชุดกิจกรรม การเรียนรู้ตามกระบวนการ

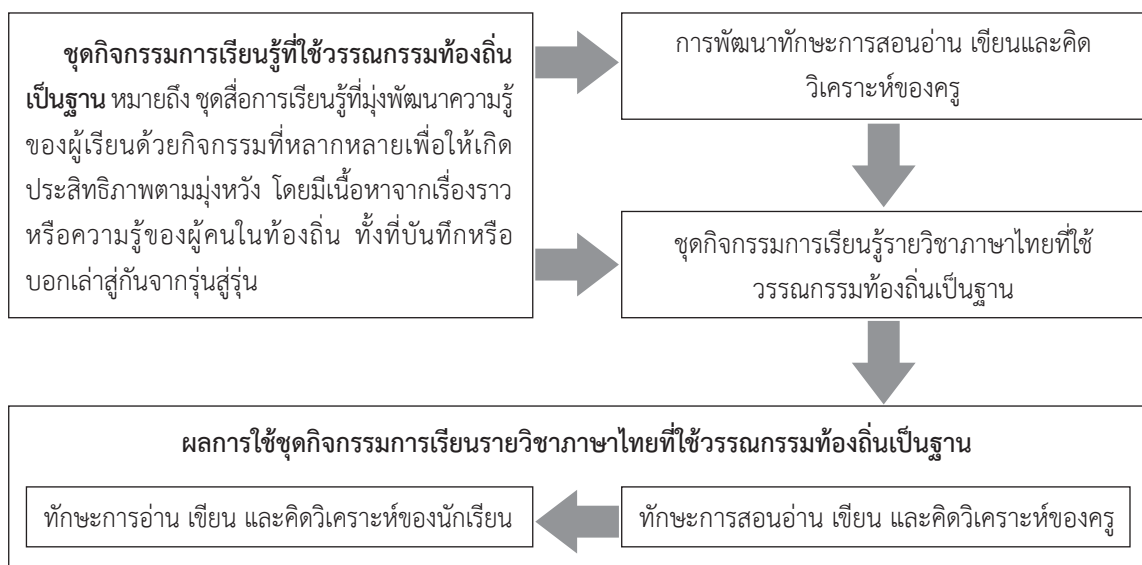
3) ทักษะการอ่าน เขียนและคิดวิเคราะห์ เป็นความสามารถรับสารทางสายตาผ่านระบบ สัญลักษณ์ต่าง ๆ จนเกิดความเข้าใจ เรียกว่า “ทักษะการอ่าน” ทั้งเกิดความสามารถสื่อสาร ผ่านระบบตัวอักษรของมนุษย์ที่มีกฎเกณฑ์แน่นอน เรียกว่า “ทักษะการเขียน” และความสามารถ แยกแยะข้อมูล หรือสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวออกเป็น ส่วนย่อย ๆ อย่างมีเหตุผล ที่เรียกว่า “ทักษะ การคิดวิเคราะห์”

4) ทักษะการสอนอ่าน เขียนและคิด วิเคราะห์ เป็นความสามารถของครูในการสอน หรือถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ใด ๆ ด้วยวิธีการสร้างสรรค์และเกิดผลที่ดีกับผู้เรียน เป็นความสามารถรับสารทางสายตาผ่านระบบ สัญลักษณ์ต่าง ๆ จนเกิดความเข้าใจ เรียกว่า “การอ่าน” ทั้งเกิดความสามารถสื่อสารผ่านระบบ ตัวอักษรของมนุษย์ที่มีกฎเกณฑ์แน่นอน เรียกว่า “การเขียน” และความสามารถแยกแยะข้อมูล

หรือสิ่งต่าง ๆ รอบตัวออกเป็นส่วนย่อย ๆ รวมทั้งหาความเชื่อมโยงสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล เรียกว่า “การคิดวิเคราะห์” มีวิธีการดังนี้ (Mansetthawit, 2020) 1) การแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากการอ่าน ด้วยการตั้งคำถามหรือทบทวนสิ่งที่อ่านได้อย่างชัดเจน 2) แนะนำวิธีเขียน โดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้อภิปรายหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีเขียนถ่ายทอดเรื่องราวที่อ่าน ด้วยการนำชื่อเรื่องมาวิเคราะห์เป็นหัวข้อย่อย 3) ฝึกปฏิบัติด้วยตนเองโดยใช้การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนะนำวิธีเขียน

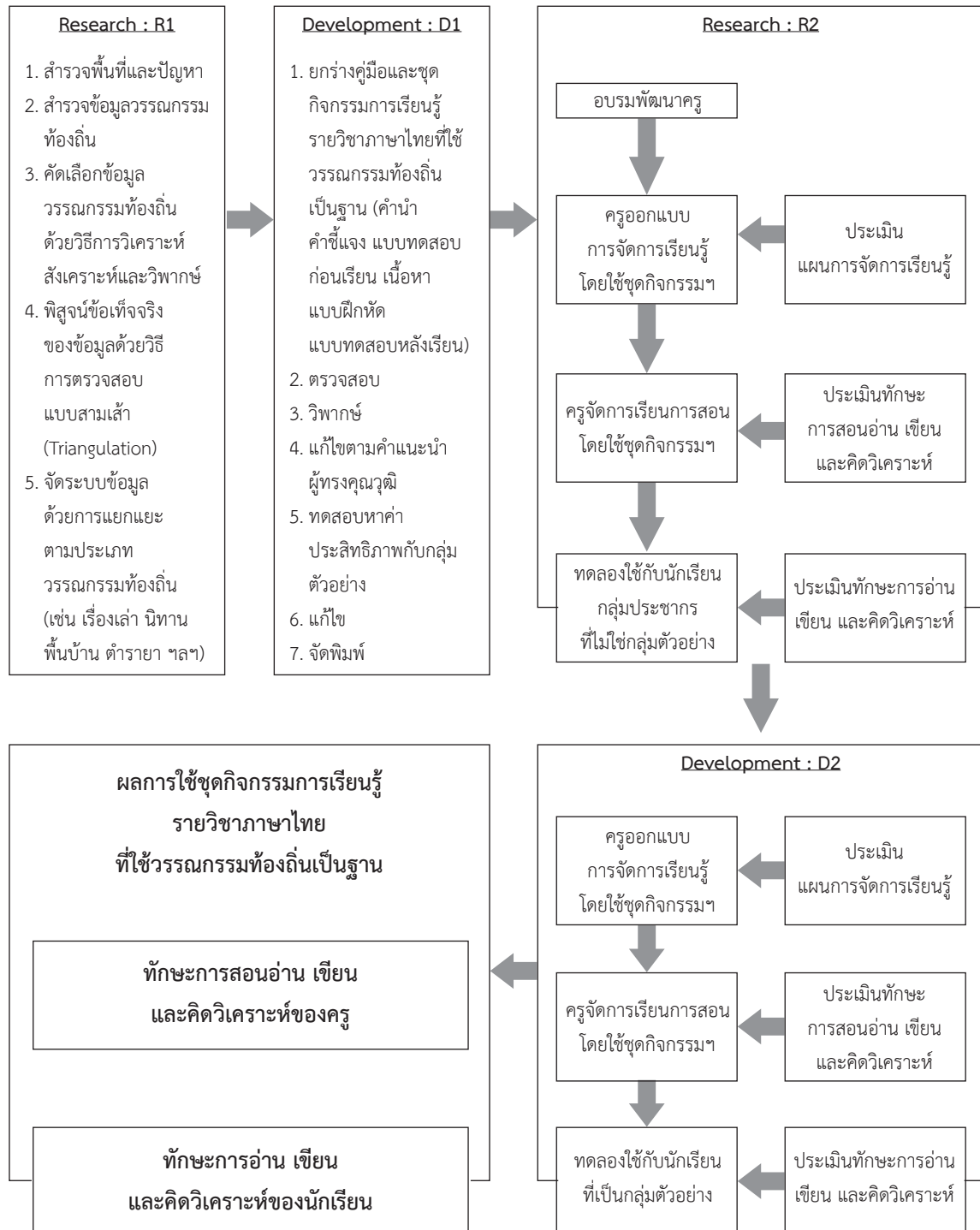
เพื่อเขียนเป็นเรื่องราวที่สื่อความให้คนอ่านเข้าใจได้ 4) ขึ้นประเมินผล ผู้อ่านประเมินผลงานเช่นเดียวกับผู้สอน โดยผู้สอนจะเริ่มต้นประเมินตั้งแต่การอ่านบทเรียน ผลการอ่าน การตั้งชื่อเรื่อง การวิเคราะห์ชื่อเรื่องจนได้หัวข้อย่อย การรวบรวมข้อมูล การลงมือเขียนฉบับร่างแล้วทบทวนตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขจนเป็นงานที่สมบูรณ์ และ 5) การเผยแพร่ผลงาน ด้วยการนำไปติดที่แผ่นป้ายในห้องเรียนและห้องสมุดของโรงเรียน เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ ผลงานที่นำไปเผยแพร่ต้องติดตามและสัมภาษณ์ผู้อ่านเพื่อนำข้อเสนอมาปรับปรุงผลงานต่อไป

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

กรอบดำเนินการวิจัย

ภาพที่ 2 กรอบดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา (R&D: Research and Development) และเป็นวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) ซึ่งเป็นการศึกษากลุ่มทดลองกลุ่มเดียว วัดผลก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการสอน (One Group Pretest–Posttest Design)

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research:R1) เป็นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis:A) โดยมีข้อมูลที่ศึกษาวิเคราะห์ ได้แก่ 1) การสำรวจและการศึกษาข้อมูลของพื้นที่ รวมทั้งสภาพปัญหา การอ่าน เขียนและคิดวิเคราะห์ของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร 2) การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยการสอนอ่าน เขียนและคิดวิเคราะห์ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ประถมศึกษา) การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน 3) การศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่น ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้วยการสัมภาษณ์ และการศึกษابันทึกหรือเอกสาร จำนวน 71 เรื่อง เช่น กระบือในกะลา (นิทานในเขตสะพานสูง) คลองนายกิม (ตำนานในเขตดอนเมือง) ทองชิ้น (เรื่องเล่าในเขตบางเขน) ตำนานทุ่งบางเขน (ตำนานในเขตบางเขน) เมื่อก่อนดอนเมือง (เรื่องเล่าในเขตดอนเมือง) ต้นโพศักดิ์สิทธิ์ (เรื่องเล่าในเขตบางเขน) หลักสี่มีที่มา (ตำนานของเขตหลักสี่) บางบัว (เรื่องเล่าเขตบางเขน) คลองตาเล่ง (ตำนานของเขตบางเขน) ลูกอมวิเศษ (เรื่องเล่าของเขตสะพานสูง) วิชาล่องหนและย่นระยะทาง (เรื่องเล่าของเขตสะพานสูง) คลองหล่อแหล (เรื่องเล่าเขตสะพานสูง) อนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ (ประวัติศาสตร์เขตบางเขน) มะดื่ยกับฮูลู (การแสดง

ในเขตสะพานสูง) ฯลฯ ทั้งนี้ เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ด้วยการสัมภาษณ์แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 1 ฉบับ ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการทักษะการสอน ด้านองค์ประกอบและรายละเอียดต่าง ๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับผู้ให้ข้อมูล ผู้เชี่ยวชาญและดำเนินการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลด้วยตัวเอง โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบที่มีโครงสร้าง สัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อาวุโสที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป เกิดในท้องถิ่นนั้น ๆ ไม่เคยย้ายที่อยู่ 30 ปี เป็นบุคคลที่มีสติสัมปชัญญะ และสามารถสื่อสารภาษาไทยได้ดี จำนวน 30 คน ในเขตดอนเมือง เขตหลักสี่ เขตบางเขน เขตสะพานสูง และเขตสายไหม

การวิเคราะห์ข้อมูล 1) การหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยปรีกษางานวิจัยและผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมและประเมินความสอดคล้องเชิงโครงสร้าง ได้ผลค่าเฉลี่ยที่สามารถนำไปใช้ได้ 2) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารข้อมูลพื้นฐานและสภาพปัจจุบันของการสอนอ่าน เขียนและคิดวิเคราะห์ในรายวิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development :D1) เป็นการออกแบบและการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (Design and Development: D and D) ดังนี้ 1) พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยการสร้างและจัดประชุมเพื่อวิพากษ์ จึงนำข้อมูลมาพัฒนาและปรับปรุง แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความเหมาะสม/สอดคล้องตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 2) พัฒนาเครื่องมือประกอบทักษะการสอนอ่าน เขียนและคิดวิเคราะห์ในรายวิชา

ภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านฯ เป็นแบบปรนัย 3 ตัวเลือกสำหรับระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 และแบบปรนัย 4 ตัวเลือกสำหรับระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 เมื่อนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พิจารณาความเหมาะสม พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อสอบวัดความสามารถอ่านฯ ในระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20-0.93 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ -0.20 ขึ้นไป ทำให้ได้ข้อสอบมีความเหมาะสม มีค่าความเที่ยงภายใน (IOC) ของแบบทดสอบเป็นรายข้อ เมื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมของภาษา และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การอ่าน เขียนและคิดวิเคราะห์ภาษาไทย ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 เท่ากับ 0.80-1.00 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยนำแบบทดสอบไปตรวจสอบหาค่าความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่น (r_{tt}) เท่ากับ 0.95 ดังนั้น แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนี้สามารถนำไปใช้ได้

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research:R2)

เป็นการทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (Implementation: I) การดำเนินการวิจัยในระยะที่ 3 มีประเด็นดังนี้ 1) ประชากรวิจัย คือ ครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานคร ที่เข้าอบรมเชิงปฏิบัติการ “ยกระดับคุณภาพการเรียนรู้การอ่าน เขียนและคิดวิเคราะห์ของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร” วันที่

15 มีนาคม 2565 ผ่านระบบออนไลน์ (Zoom Meeting) และยินดีให้ทดลองใช้ชุดกิจกรรมฯ จำนวน 18 คน และนักเรียนที่เรียนกับครูที่ผ่านการอบรมฯ จำนวน 720 คน ผู้วิจัยได้นำร่างชุดกิจกรรมฯ ไปวิพากษ์โดยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้เสีย แล้วปรับปรุง จากนั้นจึงนำไปทดสอบแบบเดียวกับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาพัฒนาแก้ไขปรับปรุง จากนั้นจึงนำไปทดสอบแบบกลุ่ม เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของวัยและระดับความรู้ของผู้เรียน แล้วจึงนำชุดกิจกรรมดังกล่าวมาทดสอบแบบภาคสนามต่อไป 2) กลุ่มตัวอย่างวิจัย คือ ครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานคร ที่เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ “ยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ฯ” และสมัครเข้าร่วมการนิเทศติดตาม จำนวน 12 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ชี้แจงขั้นตอนการติดตามการเรียนการสอน โดยแนะนำคู่มือการใช้ชุดกิจกรรมฯ และการใช้ชุดกิจกรรมฯ เพื่อจัดการเรียนรู้กับนักเรียนของตน จำนวนทั้งสิ้น 360 คน ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ในเดือนมิถุนายน-เดือนกรกฎาคม ปีการศึกษา 2565 ใช้เวลาดำเนินการทดลองทั้งสิ้น 8 สัปดาห์ โดยจัดการเรียนการสอนสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 3 ชั่วโมง ตามตารางสอนของครู เมื่อดำเนินการสอนเสร็จตามระยะเวลา ผู้วิจัยได้จัดแบบทดสอบส่งไปวัดความสามารถการอ่าน เขียนและคิดวิเคราะห์ฯ เพื่อครูที่ผ่านการนิเทศติดตามดำเนินการทดสอบ แล้วส่งข้อคำตอบของนักเรียนกลับมาให้ผู้วิจัยได้ดำเนินการต่อไป ในช่วงเดือนสิงหาคม-กันยายน ปีการศึกษาเดียวกัน

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development:D2)

การประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการสอน

(Evaluation:E) เป็นการดำเนินการวิจัยในระยะที่ 4 เพื่อหาประสิทธิผลของการสอนอ่าน เขียน และคิดวิเคราะห์ในรายวิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานในระดับประถมศึกษาของกรุงเทพมหานคร ให้สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยที่ใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน

1. ผลการพิจารณาค่าความสอดคล้องและความเหมาะสมของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาและสื่อการสอน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสาขาวิชาภาษาไทย และผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร รวมทั้งสิ้น 5 คน เป็นผู้ประเมินชุดกิจกรรมทุกเล่มและทุกระดับชั้นพบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ซึ่งแต่ละเล่มประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) จุดประสงค์การเรียนรู้ 2) คำชี้แจงสำหรับ

นักเรียน 3) แบบทดสอบก่อนเรียน 4) เตรียมความพร้อมก่อนเรียน และ 5) ชุดกิจกรรมในเล่ม อีก 5 ชุดกิจกรรม ซึ่งแต่ละชุดมีลักษณะดังนี้ 5.1) ใบความรู้ 5.2) ใบงาน 5.3) แบบฝึกหัด และ 5.4) แบบทดสอบหลังเรียน ตลอดเล่มเป็นเรื่องราวหรือความรู้ของบุคคลในท้องถิ่นที่ได้จากการบันทึกหรือการเล่าสู่กันฟังจากรุ่นสู่รุ่น แล้วนำมาปรับให้เข้ากับวัยและการรับรู้ของผู้เรียน ผลการพิจารณาค่าความเหมาะสมของ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ฯ จากการเก็บข้อมูลโดยภาพรวม ค่าความเหมาะสมจึงอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$, $S.D. = 0.50$)

2. ผลการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (คะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียน และคะแนนแบบทดสอบหลังเรียน) ผู้วิจัยได้สร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ระดับชั้นละ 5 ชุด ผ่านการพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน กับนักเรียนกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ทั้งแบบเดี่ยว แบบกลุ่ม และแบบสนาม เพื่อหาข้อบกพร่องด้านภาษาแล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมฯ ตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียนและคิดวิเคราะห์ภาษาไทยระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในกรุงเทพมหานคร (คะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียน และคะแนนแบบทดสอบหลังเรียน)

ชุดกิจกรรม	แบบทดสอบระหว่างเรียน			แบบทดสอบหลังเรียน			ประสิทธิภาพ E_1/E_2
	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย 30 คน	ร้อยละ	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย 30 คน	ร้อยละ	
ป.1	10	8.31	83.06	10	8.87	88.67	83.06/88.67
ป.2	10	8.12	81.18	10	8.33	83.33	81.18/83.33
ป.3	10	8.23	82.33	10	8.5	85	82.33/85
ป.4	10	8.29	82.88	10	8.63	86.33	82.88/86.33
ป.5	10	8.35	83.48	10	8.48	84.83	83.48/84.83
ป.6	10	8.38	83.78	10	8.43	84.33	83.78/84.33

จากตารางที่ 1 พบว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีค่าประสิทธิภาพระหว่างเรียน (E_1) คิดเป็นร้อยละระหว่าง 81.18-83.78 ค่าประสิทธิภาพหลังเรียน (E_2) คิดเป็นร้อยละระหว่าง 83.33-88.67 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 แสดงให้เห็นว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ตอนที่ 2 ผลการประเมินการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยที่ใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ได้แก่

1. ทักษะการอ่าน เขียนและคิดวิเคราะห์ของครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทยระดับ

ชั้นประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยแบบประเมินทักษะการอ่านฯ นี้ ได้รับการพิจารณา ค่าความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน แล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมจึงนำไปใช้ต่อไป ได้แก่ ผลการเปรียบเทียบแผนการจัดการเรียนรู้ การสอนอ่านฯ และผลการเปรียบเทียบทักษะการสอนอ่านฯ โดยครูผู้สอนจะประเมินตนเอง ก่อนการพัฒนา ผู้ทรงคุณวุฒิร่วมสังเกตการณ์สอน 3 คน จะประเมินหลังรับการพัฒนาฯ จึงได้ผลการเปรียบเทียบแผนการจัดการเรียนรู้การสอนอ่านฯ และทักษะการสอนอ่านฯ ก่อนและหลังการพัฒนา ดังตารางที่ 2 และตารางที่ 3

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ด้านการสอนอ่าน เขียนและคิดวิเคราะห์ของครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวน 12 คน คนละ 2 แผน ทั้งก่อนและหลังรับการพัฒนาฯ (n=12)

ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ของครูเป็นรายบุคคล	ก่อน			ก่อน		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ครูคนที่ 1	3.47	0.56	ดี	4.63	0.52	ดีเยี่ยม
ครูคนที่ 2	2.87	0.45	ดี	3.90	0.61	ดีมาก
ครูคนที่ 3	2.87	0.45	ดี	3.90	0.61	ดีมาก
ครูคนที่ 4	3.47	0.45	ดี	4.30	0.35	ดีมาก
ครูคนที่ 5	3.53	0.27	ดีมาก	4.63	0.29	ดีเยี่ยม
ครูคนที่ 6	3.50	0.29	ดี	4.47	0.23	ดีมาก
ครูคนที่ 7	2.87	0.45	ดี	3.90	0.61	ดีมาก
ครูคนที่ 8	3.20	0.29	ดี	4.20	0.29	ดีมาก
ครูคนที่ 9	3.27	0.53	ดี	4.27	0.53	ดีมาก
ครูคนที่ 10	3.77	0.35	ดี	4.77	0.35	ดีเยี่ยม
ครูคนที่ 11	3.77	0.33	ดี	4.77	0.33	ดีเยี่ยม
ครูคนที่ 12	3.27	0.53	ดี	4.27	0.53	ดีมาก
รวมเฉลี่ย	3.32	0.41	ดี	4.33	0.44	ดีมาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ครูผู้รับการประเมิน แผนการจัดการเรียนรู้ด้านการสอนอ่านฯ จำนวน 12 คน ได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ คนละ 2 แผน ทั้งก่อนและหลังรับการพัฒนาฯ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ ร่วมสังเกตการสอน 3 คน ได้ผลการเปรียบเทียบ แผนการสอนอ่านฯ ก่อนและหลังการพัฒนาทักษะฯ

ภาพรวมครูผู้ได้รับการพัฒนาแล้วเขียนแผนการสอน อ่านฯ ดีขึ้น พิจารณาจากคะแนนรวมเฉลี่ยก่อนรับ การพัฒนาอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.32$) ซึ่งเมื่อครู ได้รับการพัฒนาแล้ว คะแนนรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับ ดีมาก ($\bar{X} = 4.33$)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินทักษะการสอนอ่าน เขียนและคิดวิเคราะห์ของครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวน 12 คน ทั้งก่อนและหลังรับการพัฒนา (n = 12)

ผลการประเมินทักษะการสอน ของครูรายบุคคล	ก่อน			ก่อน		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ครูคนที่ 1	3.39	0.53	ดี	4.59	0.43	ดีเยี่ยม
ครูคนที่ 2	3.43	0.44	ดี	4.71	0.36	ดีเยี่ยม
ครูคนที่ 3	2.78	0.51	ดี	3.98	0.40	ดีมาก
ครูคนที่ 4	3.02	0.46	ดี	4.29	0.47	ดีมาก
ครูคนที่ 5	3.08	0.39	ดี	4.18	0.31	ดีมาก
ครูคนที่ 6	3.06	0.41	ดี	4.45	0.34	ดีมาก
ครูคนที่ 7	2.78	0.51	ดี	3.98	0.40	ดีมาก
ครูคนที่ 8	3.16	0.42	ดี	4.41	0.26	ดีมาก
ครูคนที่ 9	3.53	0.54	ดีมาก	4.55	0.51	ดีเยี่ยม
ครูคนที่ 10	3.88	0.17	ดีมาก	4.82	0.20	ดีเยี่ยม
ครูคนที่ 11	3.82	0.27	ดีมาก	4.82	0.27	ดีเยี่ยม
ครูคนที่ 12	3.18	0.44	ดี	4.18	0.44	ดีมาก
รวมเฉลี่ย	3.26	0.42	ดี	4.41	0.37	ดีมาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ครูผู้รับการประเมินทักษะการสอนอ่าน จำนวน 12 คน โดยผู้ทรงคุณวุฒิในการสังเกตการสอน 3 คน ซึ่งเป็นผลการเปรียบเทียบทักษะการสอนอ่าน เขียน และคิดวิเคราะห์ของครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ทั้งก่อนและหลังการพัฒนาทักษะฯ ภาพรวมครูที่ได้รับการพัฒนาแล้วมีทักษะการสอนอ่าน ดีขึ้น พิจารณาจากคะแนนรวมเฉลี่ยก่อนรับการพัฒนาคือมีทักษะการสอนอยู่ในระดับดี

($\bar{X} = 3.26$) แต่เมื่อรับการพัฒนาแล้วครูมีทักษะการสอนอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.41$)

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ทั้งก่อนและหลังเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มีข้อมูลคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) และหลังเรียน (Posttest) และคำนวณโดยใช้สถิติทดสอบ t-test รายละเอียด ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6

ระดับชั้น	กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ป.1	ก่อนการทดลอง	30	4.4	1.52	28.44*	.000
	หลังการทดลอง	30	8.8	1.01		
ป.2	ก่อนการทดลอง	30	5.30	1.26	21.72*	.000
	หลังการทดลอง	30	8.33	1.06		
ป.3	ก่อนการทดลอง	30	5.4	1.30	21.14*	.000
	หลังการทดลอง	30	8.5	1.01		
ป.4	ก่อนการทดลอง	30	5.37	1.40	20.61*	.000
	หลังการทดลอง	30	8.63	1.07		
ป.5	ก่อนการทดลอง	30	5.48	1.30	20.57*	.000
	หลังการทดลอง	30	8.48	1.24		
ป.6	ก่อนการทดลอง	30	5.48	1.32	22.34*	.000
	หลังการทดลอง	30	8.43	1.05		

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 หลังการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 8.33-8.8 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนอยู่ระหว่าง 1.26-1.52 หลังเรียนอยู่ระหว่าง 1.01-1.24 และ

จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่าหลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ค่า t อยู่ระหว่าง 20.57-28.44) ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยที่ใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน มีค่าความสอดคล้องและความเหมาะสมของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ภาพรวมมีค่าความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$, $S.D.=0.50$) และเมื่อพิจารณาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่าในแต่ละระดับชั้นที่สร้างขึ้นนั้นสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 มีค่าประสิทธิภาพระหว่างเรียน (E_1) คิดเป็นร้อยละระหว่าง 81.18-83.78 ค่าประสิทธิภาพหลังเรียน (E_2) คิดเป็นร้อยละระหว่าง 83.33-88.67 แสดงให้เห็นว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งประสิทธิภาพตามเกณฑ์ดังกล่าวนี้เกิดจากลำดับขั้นตอนการสร้างเป็นไปตามหลักการและลักษณะที่ดีของชุดกิจกรรม มีเนื้อหาสาระที่เสนอตามลำดับความยากง่าย มีกิจกรรมที่หลากหลายทั้งเนื้อหาและรูปแบบ เปิดโอกาสให้ปฏิบัติและสรุปความรู้ได้ด้วยตัวเอง กระบวนการขั้นตอนการสร้างและการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมที่เป็นไปตามระเบียบวิธีวิจัย โดยเริ่มจากการศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการสร้างชุดกิจกรรม ทฤษฎีการเรียนรู้หลักจิตวิทยา และชุดกิจกรรมของผู้ที่เคยทำงานนี้มาแล้ว เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างที่เหมาะสมกับวัย ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน มีลักษณะหลากหลายที่ครอบคลุมการอ่าน เขียน และการคิดวิเคราะห์ มีความยากง่ายเรียงตามลำดับผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขหลายครั้งจนสมบูรณ์

จึงสามารถนำชุดกิจกรรมไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ทำให้ประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดทุกระดับชั้นดังกล่าวข้างต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Phu-on (2012) พบว่า ชุดกิจกรรมเรื่องการเขียนสะกดคำภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ 82.58/86 การใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยที่ใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) และหลังเรียน (Posttest) คำนวณโดยใช้สถิติทดสอบ t-test พบว่าในแต่ละระดับชั้น หลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สาเหตุที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เนื่องจากชุดกิจกรรม เป็นสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพ มีกิจกรรมที่หลากหลาย เน้นพัฒนาทักษะการอ่าน เขียนและคิดวิเคราะห์ จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพัฒนาขึ้น ส่งผลให้ความสามารถด้านอื่นพัฒนาตามไปด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kaewsitrai (2020) พบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการประเมินการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยที่ใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานนั้น แบ่งเป็นประเด็นดังนี้ 2.1) ด้านทักษะการสอนอ่าน เขียน และคิดวิเคราะห์ของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร หลังได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาด้วยการจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแล้ว ครูมีพัฒนาการทักษะการสอนดีขึ้น ทั้งด้านแผนการจัดการเรียนรู้ของครู

ครูแต่ละท่านจัดการสอนได้เป็นระบบ ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ พัฒนาทักษะการอ่าน เขียน และคิดวิเคราะห์โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีวรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ทำให้ผู้เรียนอ่าน เขียน และคิดวิเคราะห์ดีขึ้น เมื่อพิจารณาผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่าครูเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้ดีทุกองค์ประกอบ ทั้งยังบูรณาการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า สอดคล้องและนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้ ดังที่ Waiyasopee (2016) กล่าวว่า ความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสะท้อนความคิดหลังการทดลองสอนของนักศึกษาครูเพิ่มขึ้นในทุกองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ภายหลังการใช้การสะท้อน ความคิดหลังการทดลองสอน โดยมีนักศึกษาอย่างน้อยร้อยละ 75 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้ถูกต้องทุกองค์ประกอบ ซึ่งสะท้อนว่าการพัฒนาการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูหลังการสะท้อนความคิด หลังทดลองสอน จะช่วยให้นักศึกษาครูมีพัฒนาการการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูง” และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Promphinit et al. (2019) ที่พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 89.54/86.60 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เนื่องมาจากแผนการจัดการเรียนรู้ได้ผ่านวิธีการสร้างตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ และเหมาะสมส่วนด้านทักษะการสอนของครูนั้น ครูมีพัฒนาการสอนอ่าน เขียนและคิดวิเคราะห์ดีขึ้น สอดคล้องกับผลการนิเทศ ติดตามผลการปฏิบัติการจริงในชั้นเรียนที่พบว่าครูจัดการเรียนรู้ได้ดี มีการกระตุ้นให้นักเรียนได้อ่าน เขียนและคิดวิเคราะห์โดยการใช้คำถามประกอบชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดเวลา และมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ถามตอบ

หรือแสดงความคิด โดยใช้สถานการณ์ใกล้ตัว และเรื่องราวในท้องถิ่นมาสอนทักษะการอ่าน เขียน และคิดวิเคราะห์ ใช้คำถามที่เน้นการคิดวิเคราะห์ กระตุ้นให้เข้าใจสถานการณ์หรือปัญหาจนเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน เปิดโอกาสให้ได้แสดงออกในการอ่าน เขียนและคิดวิเคราะห์อย่างหลากหลาย ทำให้เป็นคนอ่านเป็น เขียนดีและคิดวิเคราะห์ได้ 2.2) ผลการประเมินความสามารถในการอ่าน เขียน และคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนภาษาไทยระดับประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยรวมมีระดับคุณภาพการอ่าน เขียนและคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับแนวคิดของ Khaemmanee (2014) ได้เสนอเนื้อหาการพัฒนาครูควรได้รับความรู้เกี่ยวกับทักษะกระบวนการหรือขั้นตอนของทักษะคิด รวมทั้งมีตัวอย่างประกอบเพียงพอที่จะช่วยให้ครูผู้สอนเกิดความเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ในบริบทของตนตามความเหมาะสม เช่น การบรรยาย การอภิปราย การสาธิต การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และการเรียนรู้เป็นทีม นอกจากนี้ยังพบว่ากระบวนการพัฒนาครูที่นำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้นั้น ยังสอดคล้องกับ Siritharangsri (2014) พบว่า การพัฒนาครูให้เกิดประสิทธิภาพควรพัฒนาให้เกิดทักษะการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ในรูปแบบที่สอดคล้องกับสถานการณ์และผู้เรียน เช่น การทำห้องเรียนเป็นห้องทำงาน ทักษะปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู กับศิษย์ ทักษะการตั้งคำถามและทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning และควรส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง เช่น การเข้าประชุม สัมมนา ศึกษาต่อ การดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง รับการนิเทศ โดยเฉพาะการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจนเกิดความชำนาญ

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียน และคิดวิเคราะห์ในวิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร จึงช่วยให้ครูผู้สอนมีทักษะการสอนที่พัฒนาขึ้นอีกวิธี เกิดความเข้าใจและความสามารถในการนำ

ข้อมูลท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นเครื่องมือในการสอน ส่วนผู้เรียนจะรู้จักและเกิดสำนึกรักท้องถิ่น ทั้งได้รับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมรอบตัวเอง ตลอดจนพัฒนาทักษะการอ่าน เขียนและคิดวิเคราะห์ของตนได้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Anderson, J., & Morrison, J. (2018). Using Local Literature to Improve Literacy Skills in Elementary Students. **Journal of Educational Research**, 42(3), 315-328.
- Brown, L., & Nguyen, T. (2019). The Impact of Integrating Local Literature into Elementary School Curricula: A Case Study. **Elementary Education Journal**, 38(4), 511-524.
- Chantawanich, S. (2020). **Qualitative research methods**. (5th ed). Bangkok: Chulalongkorn University Press. (In Thai).
- Homfung, C. (2016). Teaching folklore and developing students' 21st century skills and fostering pride in Thai wisdom. **Veridian E-Journal, Silpakorn University**, 9(2), 1549-1563. (In Thai)
- Kaewsitrai, S. (2020). **Development of Thai language learning activity sets for communication about words and their functions. by using active learning management for students in Grade 6**. (Master of Education degree) Sakon Nakhon Rajabhat University, Sakonakhon. (In Thai)
- Kammani, T. (2014). **The Revolution of Learning in the 21st Century: Thinking Process Skills and Social Process Skills**. Bangkok: The Office of Knowledge Management and Development. (In Thai)
- Lee, S., & Smith, K. (2020). Enhancing Elementary Students' Reading Comprehension through Local Literature Activities. **Reading Psychology**, 65(2), 187-201.
- Mansetthawit, S. (2020). "Unit 5: Strategies for Teaching Reading at the Elementary Level." In **Provision of Learning Experiences in Thai Language** (2nd ed., pp. 1-78). Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University. (In Thai)
- National Reading Panel. (2000). **Teaching children to read: An evidence-base assessment of scientific research literature on reading and its implications for instruction**. Bethesda, MD: National Institutes of Health.

- Noonak, T. (2011). **A study of teachers' use of local wisdom in teaching Thai language learning subjects. Junior high school level In educational institutions under the Office of the Basic Education Commission in Dusit District (Research Project).** Bangkok: Suan Sunandha Rajabhat University. (In Thai)
- Phromwong, C. (2013). **Testing the effectiveness of media or teaching packages. Silpakorn Educational Research Journal, 5(1), 7-20.** (In Thai)
- Phu-on, S. (2012). **Results of using activity sets on writing and spelling Thai words. For Mathayom 3 students at Muangsomdej School Kalasin Province.** (Master of Education degree). Phranakhon Rajabhat University: Bangkok. (In Thai)
- Promphinit, S., Somphongtham, C., Maharos, S., Saengiamsak, P., & Kitjathikarnkul, L. (2019). **Development of a Thai language learning plan on writing stories according to the imagination of 6th grade students using skill practice.** In Metha Chotichaiphong (Ed.), Meeting documents for academic conferences and national research presentations 5th Ratchathani Academic Conference "Research to Make A CHANGE"(667-675). Ubon Ratchathani: Ratchathani University. (In Thai)
- Puangsomchit, C. (2017). **Qualitative research.** Bangkok: House of Curmist Company Limited. (In Thai)
- Smith, J., & Johnson, A. (2020). Enhancing Elementary Students' Language Skills through Local Literature-Based Activities. **Journal of Educational Psychology, 45(2), 112-125.**
- Siritharangsri, P. (2014). "Elevating the Quality of Thai Teachers in the 21st Century." In **Proceedings of the Academic Conference on Transforming Learning Towards Thailand's Turning Point** (pp. 1-36). May 6-8, 2014. (In Thai)
- Sukwan, O., Srisawat, P., Sajjapiboon, S., Sommitr, R., Boriboon, G., Chaideecheoy, S., & Rueangkitchanan, A. (2016). The Enhancement of Love Reading Habit for Thai Children. **Journal of Educational Sciences Faculty of Education Srinakharinwirot University, 17 (2), 82-95.** (In Thai)
- Taylor, R., & Clark, E. (2021). Using Local Literature to Foster Analytical Thinking in Elementary Students. **Educational Psychology Review, 49(5), 602-615.**
- The Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology (2023). **Press conference on PISA 2022 assessment results.** Retrieved from <https://pisathailand.ipst.ac.th/news-21/>. [2023, 30 Dec]. (In Thai)

- Waiyasopee, E. (2016). **Developing the ability to write learning management plans using reflection after teaching experiments of students in the Bachelor of Education program**. In Research and development institute, Nakhon Pathom Rajabhat University (Ed.), Documents from the 8th National Academic Conference, Nakhon Pathom Rajabhat University (913-922). Nakhon Pathom: Silpakorn University Printing House Sanam Chandra Palace Campus. (In Thai)
- Wongchai, S., Khunsaeng, C., & Chu-iad, K. (2017). **Using local literature in teaching Thai language for teacher training students majoring in Thai language**. In Wattana Phromphet (Ed.), Good Life You can change it with the science of your heart (422-434). Pattani: Faculty of Education, Prince of Songkla University, Pattani Campus. (In Thai)
- Worakhamin, D., Rak-Amnuaykit, P., & Safa, Y. (2016). **Study of analytical thinking ability and public consciousness to develop the potential of being a good person and a smart person of Thai students** (Project Research). Bangkok: Dhurakij Bundit University. (In Thai)
-